

Rigsdagsmand for Randers Amts 1ste Valgkreds omtalte, og hans statistiske Oplysninger rokke heller ikke i mindste Maade den Paastand, at der hos os ikke vindes Noget ved at forandre den lovbestemte Theori. Hos de Folk, jeg nævnte, er man, uden at give lovbestemte Regler for Beviset, efterhaanden under Udviklingen skredet frem til gennem Folket selv at danne sig de Regler, der gjælde der med Hensyn til dette Punkt, medens man hos os ad en anden Vej er kommen dertil, nemlig ved i Lovgivningen at optage Folkebevidstheden, — og gennem Domstolene har man derefter modereret de lovbestemte Regler, og kommer saaledes ganske naturligt efterhaanden til at mødes netop paa det rette Punkt. Alle foreliggende Omstændigheder bør ganske vist have Indflydelse paa Sagen, hvad enten man vil opstille lovbestemte eller ikke lovbestemte Forskrifter, men af den Grund skal man sandelig ikke forandre et Folks Lovgivning, der har udviklet sig med Folket selv. De statistiske Meddelelser, som den ærede Rigsdagsmand for Randers Amts 1ste Valgkreds (N. Hage) fremkom med, tabe ogsaa deres Betydning af en anden Grund, thi saaledes som Sagen efter det foreliggende Udkast til en Søs og Handelsret skal ordnes, er der jo en Appel, og den Høiesteret, der skal dømmes i disse Sager, hører netop til Organerne for den Lovgivning, der indeholder lovbestemte Regler for Beviset, men den Høiesteret, der i Belgien paakjender Søs og Handelsrettens Sager, er Organ for en Lovgivning, som ikke kjenner disse Regler. Den har det samme Materiale at dømmes efter som Handelsretten, hvis Domme indankes for den. Her vil Sagen derimod komme til at stille sig ganske anderledes. Man vil her danne en kjøbenhavnsk Søs og Handelsret efter belgisk Mønster, man vil indbringe de belgiske Forskrifter under dens Virksomhed, men derimod lader man for den saaledes omdannede Søs og Handelsret staae som Appellinstans en Høiesteret, hvis Opfattelse af Lovgivningens Forskrifter i dette Punkt er ganske saaledes, som den danske Lovgivning i Almindelighed bestemmer det. Det vil, ja jeg tør sige det kan ikke Andet end blive en besynderlig Uting, der vil udvikle sig af en saadan Sammensmeltning af belgiske og danske Grundsæt-

ninger. Man har sagt: men hvorfor dog ikke gjøre denne Forandring, man skal prøve sig frem. Jeg har megen Tvivl om, hvorvidt det er rigtigt, hvor det saaledes gjælder om at gjøre en Forandring med Hensyn til det, der er udviklet i og fremgaaet af Folket selv, at begynde med at „prøve“ sig frem; jeg troer man skal tage rask og dristig fat paa Reformen som et Hele, saaledes at den kommer til at gaae over i Folkets Retsbevidsthed, men man skal ikke begynde paa at bringe en saadan Reform ind gennem en enkelt Deel af Lovgivningen. Hvad vinder man desuden derved i dette Tilfælde? Man vinder Intet, men man vil tabe Meget. Vil man prøve sig frem, saa vælg man dertil en Ret, der ikke er sammensat paa den Maade, som Søs og Handelsretten skal sammensættes; der ikke er sammensat af værende Medlemmer, sammensat saaledes, at der ikke der kan danne sig en faststaaende Opfattelse af Lovgivningens Grundsætninger — saa vælg man en anden Vej, hvorpaa det kan ske; — men skadeligt vil det være at benytte den ny opstaaende kjøbenhavnske Søs og Handelsret som et Middel, der skal tjene til Prøve for, hvorledes Sligt vil stille sig. Derfor nu f. Ex. denne Ret til en enkelt Tid bliver sammensat saaledes, at det viser sig, at de Mænd, der komme ind i den, med al den Dygtighed, de ellers kunne besidde, dog fare mærkelig feil i Anvendelsen af det, man har overladt til deres frie Skjøn, saa vil jeg spørge det høitærede Thing, om man ikke netop deri vil have et Præcedens for, at Afgjørelsen efter det frie Skjøn med Hensyn til Beviset ikke er nogen heldig Indretning, naaget det vel kan være, at den, naar den gives et større Omfang, naar den bliver rigtig baseret og rigtig udviklet, vil kunne være heldbringende.

Den Omstændighed, at den overordnede Ret kommer til at dømmes efter andre Regler end den underordnede, hvilken Omstændighed er bleven fremhævet som en væsentlig Hindring mod Endringsforslaget, have de Herre, der have stillet dette Forslag, villet raade Bod paa ved at foreslaae en Paragraph, hvori der bestemmes, at Høiesteret i Sager, der indankes for Søs og Handelsretten, skal kunne gjøre Brug af de samme Regler, angaaende Beviset, der af dem